

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

17. Quis dispenset in irregularitate ex homicidio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

amputantem brachium, vel crus illi, qui manu, vel pede carebat, non esse irregularem, dicitur, inquam, fuit: Cum enim brachium, & crus sint magna pars membri, intervenient ad eorum membrorum usum, qua ratione, qui illud alteri amputet, irregularis non erit.

22. Idem propter eandem rationem dico de amputante manum ei, qui omnibus caret digitis, & de eo, qui à carente pedum digitis, ipsum pedem fecerit.

23. Quid de eo, qui alterius pollicem, & indicem detruat.

Respondeo, idem dici debere, quia manus sic amputata fit notabiliter, ne dicam ex toto, inepta ad munus suum exercendum, quicquid in oppositum sentiat Gibal, de irregul. c. 4. q. 1. num. 46. nam propterea idem dico tum de eo, qui tres digitos minores simul cum parte manus amittit, correspondente alteri abscidit, tum enim hoc pacto fit manus inepta ad res tractandas, tum de eo qui omnes fere dentes alteri excutit, &c.

Quid veniat nomine Mutilationis.

14. Quod illa mutilatio, quæ tollit membrum, inducat irregularitatem, certi iuris est, ut ex dictis, liquet, & nulla questione dignum. At illud dignum est, ut inquiratur, an sola debilitatio membri, qua illud fiat ineptum ad operationes proprias, membro tamen non abscisso, faciat te, qui illud debilitasti, irregularem, quia si ex mutilatione æquivalente.

25. Aliqui, ut Maiol de irregul. l. 5. cap. 10. n. 8. Graff. l. 2. de iur. c. 62. n. 3. alique absolute affirmant, te irregularem facere, quia iniquum, paria sunt, aliquid non esse, atque inutile esse, ergo pari poena est plectendus, qui facit, ut non sit membrum, atque, qui facit, ut sit inutile.

Suarez vero de censur. d. 44. sect. 2. num. 11. distinguit: Vel ita debilitasti alterius membrum, ut, licet ineptum remaneat ad operationes proprias, iuvat tamen in corpore, vel ita, ut omnino aridum à te sit redditum, & nihil profus iuvat. Si priore modo debilitasti, non es irregularis, quia verè non abscidisti membrum: Si autem modo posteriore, irregularis es, quia moraliter, & æquivalenter tanta arefactio privans vita membrum illud, est moralis amputatio.

26. Sed nec illi placent, nec Suarj licet ingeniose excogitata distinctio. Aio enim absolute, in utroque, & in quolibet alio simili casu, quo non separatur physice membrum à corpore, hanc irregularitatem non induci. Ratio est, quia, ut toties docuimus, irregularitas non est inducenda, nisi addit expressum ius: at ius nullibi morale, vel æquivalentem abscissionem irregularitati subiicit, sed physice abscissionem detractionem, amputationem, &c.

27. Scio aliquando idem reputari in Iure Civili. L. quoties ff. qui falsis, cog. & l. ult. cum Gloss. C. ad legem Flavia de plagiis, uxorem non habere Maritum: & illum inutilem habere, & in Canonico C. 1. de translat. Episc. idem reputari de Prælo inutiles Ecclesie, ac de nullo; sed hæc disponuntur, quoad aliquos effectus ex iuris fictione, quæ non potest procedere, quoad irregularitatem, quæ expressa debet esse in iure, & pro qua iura nunquam aliquid simile finxerunt. Et quidem signatè dixi (quoad aliquos effectus) nam cæterum, nec uxor potest propter vitum inutilem matrimonium inire cum alio, quia nimirum durat vinculum, neque Episcopo inutiles, datur successores, sed solum Tit de Cleric. agnor. coadiutor, &c. ut videas non in omnibus paria reputari non esse, & inutile esse.

28. Dices: in Iure Canonico Clem. si furios. de Homic. dicitur causa esse irregularitatis mutilatio, & detractione: ne igitur altera ex his vocibus sit superflua, illud (detractione) significabit debilitationem, quasi æquivalentem detractionem.

29. Confirmatur, quia in eodem iure C. Cum illorum §. Qui si Chastales. De Sentent. excomm. mutilatio membri, & sanguinis effusio idem censentur in ordine

ad incurrendam excommunicationem à percutiente Clericum, non aliud, nisi, quia hæc duo sibi invicem æquivalent, ergo idem in casu nostro, &c.

30. Respondeo non esse novum in iure, ob maiorem explicationem duas poni voces synonymas, idemque significantes. Adde Primo, nimis longe petita esse hanc significationem, ut detractione significet debilitationem.

Adde Secundo, in odiosis non posse à propria significatione vocis ad impropiam deflecti. Adde Tercio, Codices emendatos allati Textus habere (mutilare, & occidere.)

31. Ad confirmationem nego causalem. Ratio enim illius incurtus in excommunicationem est, quia si mutilatio, siue sanguinis effusio semper supponuntur fieri per percussionem, cui ex iure annexa est excommunicatio.

32. Dices Secundo, Qui aridum reddit alteri membrum v.g. manum, illum irregularem reddit, ergo, & ipse irregularis erit.

Respondeo. Huic obiectioni satis responderi potest ex dictis modo n. 10.

33. Ex his sequitur eum, qui manum, pedes, vel aliud membrum arefacit totaliter, vel auditum, visumque, immo mentem rationisque discursum alteri tollit, si membrum non amputet, licet, ut certum est, gravissime peccet; non tamen irregularitatem contrahit, quia sic, neque occidit, neque mutilat.

34. Sequitur item, eum, qui sibi debilem, vel aridum omnino reddit membrum, si illud non abscindat, vel, sic, se deformem, ineptumque ad Ecclesiastica munia non faciat, non fore irregularem, quia nec membrum, nec partem membri sibi abscindit. Quam doctrinam hic discernendam remisit supra c. 7. §. 2. n. 17.

35. Sed iam superest curiosa quaestiuicula pertinetis quidem ad præcedentia, sed hic commodius transmissa. Inquiri enim, an si quis ab altero abscindat membrum inutile v.g. manum aridam, incurrat in irregularitatem annexam mutilationi.

36. Respondeo, Suarez sua utitur distinctione, atque si membrum, quantumvis omnino inutile, vivat tamen, eum qui illud ab se abscindit, æri irregularem; quia vere mutilat corporis humani membrum, si autem non vivat, sed est omnino aridum, & sicum, irregularem non fieri quia tunc perinde esset, ac si is membrum abscinderet à cadavere.

37. Equidem tanti viri doctrinam veneror, sed ei acquiescere non possum, eiusmodi enim amputatorem semper fore irregularem, puto, quia semper membrum humanum, seu hominis detruat, cui detractioni, Sacri Canones irregularitatem addixerunt, nihil distinguentes. Nec verum est, perinde esse membrum arefactum ab homine vivo recidere, ac recidere à cadavere, qui est homo mortuus: membrum enim quamvis arefactum, aliquid facit ad integritatem hominis vivi, & quamvis nihil faceret, certè mutilum absolute vocare non potes illum, qui membrum, licet arefactum, habet.

38. Qui plura membra alicui mutilat, an plures incurrat irregularitates, supra dixi, §. 10. n. 14.

Qui item dubitat, se mutilasse, an irregularem se censere debeat, dixi item supra c. 5. §. unico n. 10.

§. XVII. Quis dispense in irregularitate ex Homicidio.

1. Diversi Iuris est dispensatio irregularitatis ex defectu lenitatis, quæ ex dictis incurrit à Ministris Iustitiæ, & à Militibus in bello offensivo iusto, & dispensatio ex homicidio iniusto casuali, & dispensatio ex homicidio iniusto, & denique dispensatio irregularitatis ex mutilatione. Separatim igitur de singulis est dicendum.

2. Cum autem hic loquamur de dispensatione, cuius natura semper requirit causam, adverte, quoties dicturi sumus, hanc, vel illum posse dispensare, semper intelligendum esse cum causa proportionata ad gravitatem

N n 3 vitæ

vitatem irregularitatis, iuxta, quæ dicuntur in Tractatu de Dispensatione. Hanc monitionem hic apposui, propter frequentes dispensationes, quæ circa irregularitatem ex Homicidio expediti solent, cæterum in omnibus dispensationibus prædictis, & in posterum dicendis, eam esse apponendam, discrete pronuntio.

Quis possit dispensare in irregularitate ex defectu lenitatis?

3. Summum Pontificem posse, nimis est manifestum. Quid Primo, de Episcopo?

4. Decem & octo Doctores enumerat, licet eos non sequatur, Pasq. *9. mor. cent. 3. q. 226.* docentes, posse Episcopum dispensare in irregularitate ex defectu lenitatis; Ducunt autem hi probationem allatæ doctrinæ à concessione Episcopis data à Trident. *sess. 24. c. 9. de Refor.* concessionemque esse datam, ita deducunt.

5. Datur Episcopis facultas dispensandi in omni irregularitate, præter illam, quæ est ex Homicidio iniusto voluntario, sed irregularitas ex defectu lenitatis non est ex homicidio iniusto voluntario; ergo de illa datur facultas Episcopis.

6. Vides, fundamento, quam apparenter solido, ij Doctores innuntiant? Quod tamen, etiam indulgenter, expensum mihi, tibi, aliisque levissimum apparebit. Falsa enim omnino est dicti Argumenti Maior; Si quidem Tridentinum non dicit Episcopis dari facultatem dispensandi in omni irregularitate, præter illam, quæ est ex homicidio iniusto voluntario, sed dicit, dari facultatem dispensandi in omni irregularitate proveniente ex delicto occulto. At irregularitas ex defectu lenitatis nequaquam est ex delicto. Profer, Amice, Tridentini verba.

Liceat Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto provenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & ea, quæ est deducta ad forum contentiosum dispensare.

Cum igitur Tridentinum solum disponat de irregularitate ex delicto, relinquit irregularitatem ex occisione iuxta dispositionem antiquorum Canonum, quæ soli Pontifici, ut omnes scimus, reservatur, ut nobiscum sentiunt viginti tres Doctores citati ab eodem Pasqualigo, quibus adde ipsum Pasq. *l. c. Sacerdos in praxi Episc. p. 2. c. 6. n. 46.* Glianum in *summ. censur. V. Homic. Leandr. de irreg. tr. 2. disp. 7. q. 133. & 137. & rursus d. 27. q. 12. & 13.* aliosque.

7. Neque mirum, si eiusmodi potestate fruatur, tum Commissarius Cruciatæ, tum, in ordine ad suos, Prælati Regularium, pro his enim aliqui putant (an probabiliter dicatur alibi) adesse Pontifici concessionem, quæ non est pro Episcopis.

8. Dicit Diana *p. 11. tr. 5. res. 6. in fine*, eandemque opinionem, esse probabilem docet *p. 4. t. 2. res. 6. ex Lessio, in 3. p. D. Th. c. 2. de irreg. dub. 6. n. 21.* per Epicheiam concedi id etiam Episcopis; sed Respondeo, te nimis gratis fingere hanc Epicheiam universalem circa concessionem eiusmodi dispensationis, quæ res universaliter non admodum est necessaria: Epicheia autem solū in necessariis quibusdam casibus insolitis locum habet. Nec auctoritatem Lessij obtendas; is enim id non dicit in libris de Iustitia & de Editis, sed in posthumis quibusdam commentariis certe non magnæ auctoritatis mihi, & aliis.

Quis possit dispensare in irregularitate ex Homicidio iniusto casuale.

9. Maxime recolendum est, quodnam sit homicidium casuale, quod mere voluntarium, nam casuale fit non ex directa voluntate occidendi, sed aliud intendendo, quale etiam supra diximus, esse homicidium factum in sui defensionem, excedendo limites debitos; tunc enim non interdit quis alium occidere, sed se defendere. Voluntarium autem fit ex directa voluntate occidendi, quale nos ex probabiliori sententia diximus *§. 6. num. 5.*

non solum esse homicidium ex insidiis & aliis praesumptum, sed etiam factum in rixa subitanea, quævis illud fieri in eo tantum calore incenditur id iniquissime recolendum est, ut bene intelligatur, quantum se extendat ea potestas, quæ sola est ad dispensandum in homicidio casuale, non autem ex homicidio voluntario.

10. Iam vero potestatem dispensandi in irregularitate ex homicidio casuale occulto, & non deducto ad forum contentiosum, præter Pontificem, de cuius potestate dubitare esset in meridie cæcutire, inveniri apud Episcopos respectu suorum ovium, est certum ex Tridentino *sess. 24. c. 6. de ref.* vide etiam ap. *Leandr. de irreg. tr. 2. q. 13.*

At vero dispensationem ex eodem homicidio casuale publico non esse apud dictos Episcopos, nisi ipsi committatur à Pontifice, disponit idem Tridentinum *sess. 24. cap. 7. de ref.* Eius verba hæc sunt: *Si quis propter homicidium casuale, vel causa defensionis incidit in irregularitatem, cui iure quodammodo Dispensatio ad omnes Ordines, Beneficia, & Dignitates debeatur, ipsius causa committatur loci Ordinario, aut, ex causa, Metropolitanis, qui non nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter dispensare possit. At si irregularitas contrahatur propter homicidium voluntarium, carbis perpetuo sine dispensationis, &c.* Notas illud (causa cognita, & probatis) id enim significat Concilium, hic loqui de homicidio casuale publico.

Non est igitur credendum Marchæ *Ordin. 1. q. 2. c. 1. a num. 9.* cui adde Jo. à S. I. h. ap. *Dianum max. c. 10. ab.* solute concedere posse Episcopum dispensare irregularitatem ex homicidio casuale publico, seu notorio, nisi tum illis non credit *Leandr. de irreg. tr. 2. q. 13. Diana p. 11. tr. 8. res. 68.*

11. Illud tamen hic habet Henricus, in hac irregularitate ex homicidio casuale quamvis publico, deducto ad forum contentiosum, posse ad Episcopum dispensari ad Minores Ordines, & ad simplex Beneficium, cum enim de his directe non agat Tridentinum, servandum est ius commune, & hæc Episcopis conceditur, an quoad eosdem Minores idem dicere possimus in irregularitate ex homicidio voluntario, dicam *num. 22.*

Quis possit dispensare in irregularitate ex Homicidio voluntario.

12. Falsum, & nulla ratione firmum iudicandum cum communi sententia est contra Abbatem, irregularitatem ex homicidio voluntario esse inductam iure Divino. Quare in illa posse dispensare Summum Pontificem, indubitatum est.

Quod si in aliquibus Textibus hæc dicitur indispensabilis, ideo dicitur, quia difficillime obtinetur, & cum quibusdam oneribus v. g. ut Dispensatus abstinere ab altari per triennium, ut non celebret in loco delicti, ut ingrediatur in Ordinem aliquem Religiosum, &c.

Lege Pyrrhum Corrad. de *Dispensatione*, l. 7. & Marcum Leonem, in *Praxi Penitentiarie*, qui rescribunt, et applicantque formulas petendæ huiusmodi dispensationis, sive immediate à Summo Pontifice, sive, quando homicidium est occultum, per penitentiam, sive per Dilectum, quando est publicum.

13. Circa illam conditionem, quam solus Pontifex apponere, ne Dispensatus celebret in loco delicti, dubitatum non diu tertius fuit, an excludatur suburbia Occidentis v. g. hominem Panormi, si times dispensationem celebrandi, sed non in loco delicti, potest celebrare in Ecclesia v. g. Cavemorum, vel Sancta Theresia, vel Sancti Antonini, quæ sunt sitæ extra muros Civitatis.

14. Respondeo cum Diana *p. 4. tr. 4. q. 123. p. 1.* Rescribitur in odiosis suburbia non veniunt sub nomine Civitatis, cetero veniant in favoribus. Id idem *§. 6. latius dictum*, & limitatum quoad iura dicta.

15. Vides autem in hac responsione à Diana supponi, idem esse (in loco delicti) atque (in Civitate, ubi commissum est delictum) Quoniam vero in rigore non idem est, locus, ac civitas, ideo rursus dubitatum fuit, An prohibitus celebrare in loco delicti, excludat alia loca ejusdem civitatis? Occidit v. g. hominem in vicina Domus Professe, vel in Parrochia S. Nicolai, &c. potestne celebrare in Templo Parrochie S. Antonii sito in eadem civitate, sed non in eodem vico, quo in loco commissum fuit delictum?

16. Respondeo, Pyrrhus Corrad. l. 5. de dispens. c. 1. n. 25. videtur favere sententiae affirmanti, sic enim habet: In Dispensatione hac imponitur aliquando, ut Orator in loco commissi delicti, & quandoque (quod idem est) in Ecclesia loci, ubi commissum est delictum, nunquam celebret. Quod si fuerint duae Ecclesiae aequae viciniores loco delicti, intelligitur de utraque, ut declaravit Clemens VIII. Hæc Pyrrhus. Vbi vides ipsum putare idem esse (in loco delicti) atque (in Ecclesia loci, ubi commissum est delictum) unde quis argumentari sic posset: Si prohibitio sit, ne Orator celebret in Ecclesia loci delicti, potest in alia Ecclesia remotiore. Ergo, si prohibitio sit, ne celebret in loco delicti, poterit in alia Ecclesia remotiore, quamvis existente in eadem civitate.

17. Sed profecto mihi id non probatur: amplius enim quid est in loco, quam in Ecclesia, & pro nomine loci intelligi, in hac materia dispensationis irregularitatis ex homicidio, totam civitatem. Est enim, in iure civili relegatus ab aliquo loco non intelligatur relegatus à tota civitate, tamen in nostra materia irregularitatis clare apparet, Pontificem nolle, ut dispensatus celebret in loco, ubi cum aliorum scandalo facile sciatur, homicidam celebrare; facile autem, & scietur, & videatur à Civibus, qui modo in unam ejusdem Civitatis Ecclesiam, modo in aliam confluere, ad audiendum Sacrum, solent.

DE EPISCOPO.

18. Certè Episcopus nihil potest circa dispensationem irregularitatis ex homicidio voluntario injusto, si ve publicum sit, si ve occultum, quia absolute omnia irregularitatem ex homicidio injusto voluntario promanantem excipit Tridentinum, quale etiam est homicidium in subita rixa, ut diximus n. 9.

19. Sunt aliqui, qui dicunt homicidium injustum voluntarium, si sit occultum, vel non inducere irregularitatem ullam, vel si inducat, eam esse dispensabilem ab Episcopo.

20. Vtrumque dictum est nimis falsum, nam quoad prius, omnes Canones edicunt, omnesque Doctores dicunt absolute oriri irregularitatem ex homicidio injusto voluntario: At nonne homicidium occultum, homicidium est? Verum de hoc dixi universaliter supra c. 5. §. unico.

21. Quoad posterius: Cum Concilium Tridentinum diserte, & absolute dicat, Episcopum non posse dispensare in irregularitate ex homicidio voluntario, nec distinguat de noto, vel ignoto, de occulto, vel publico, qua veritate poterit affirmare solum publicum à Concilio Episcopo denegari?

22. Sed potestne Episcopus irregularem hunc ex homicidio voluntario dispensare, saltem ad receptionem Minorum Ordinum, & ad usum jam antea receptorum, & ad Beneficium simplex? Dico irregularem hunc, nam de irregulari ex homicidio casuali jam diximus paulo ante n. 12.

23. Respondeo, cum Leand. & alijs tract. 2. de irregul. disp. 27. q. 1. & 22. non posse. Ratio est, quia Tridentinum sess. 24. c. 7. de reform. licet videatur initio limitare potestatem Episcopi dispensandi in hac irregularitate ad Sacros Ordines, deinde tamen addit: *Omni Ordine, ac Beneficio, & Officio Ecclesiastico perpetuo careat*: quæ certè locutio omnium Ordinum, etiam Minorum usum, &

receptionem, & omnium Beneficiorum acquisitionem, etiam simplicium comprehendit. Non est tamen improbabile mentem Tridentini fuisse, ut Episcopus possit usum Minorum Ordinum antea receptorum huic irregulari concedere, non vero receptionem aliorum: Beneficiorum autem simplicium acquisitionem, ideo concedere irregulari huic non potest Episcopus, quia Tridentinum sub eadem clausula conferri prohibet irregulari Beneficium caratum, ac simplex. Quoniam ergo certum est Episcopum non posse dispensare ad Curatum, nec ergo ad simplex poterit. Lege Henric. lib. 13. c. 57. n. 1. lege etiam Avilam de cens. p. 7. disp. 6. dub. 3. Sayr. de cens. l. 7. c. 7. num. 14. aliosque, nec omittas Gasiam, afferentem declarat. Cardin. de Benef. p. c. 5. n. 136. qui notat pensionem, licet Ecclesiasticam, cum non sit proprie Beneficium, homicidam hunc ab illius receptione nequaquam excludi: id, quod nos etiam diximus supra cap. 6. §. 3. n. 10.

Quis possit dispensare in irregularitate ex Mutilatione.

24. Quod possit Summus Pontifex nimis est manifestum. An possint Prælati Regularium, vel Commensarius Cruciatæ infra universaliter, & fere remissive.

25. Quoad Episcopos ergo hæc est brevis sermo, & assero, eos posse dispensare in irregularitate ex mutilatione occulta, quia id ipsis conceditur à Tridentino dicta sess. 24. cap. 6. dum enim Tridentinum concedit Episcopis, ut possint in omnibus irregularitatibus ex delicto occulto provenientibus dispensare, excepta irregularitate ex homicidio voluntario, cum mutilatio non sit homicidium, clare sequitur, irregularitatem ex mutilatione occulta non esse exceptam, & ita tenet communissima sententia, Doctores fere 25. allat. à Barbos. in Cons. Trid. sess. 24. c. 6. de Ref. n. 41. quibus adde Leand. innumeros referentem de irreg. tract. 2. disp. 27. quest. 14. si ve mutilatio sit facta alteri, si ve ut dixi cap. 5. §. 2. sibi ipsi.

26. Obstat tamen Sanchez in præcep. Decal. lib. 1. c. 10. n. 49. cui accedit Franc. Leo in Trid. fori Eccles. p. 2. c. 4. n. 89. quia in mutilatione, inquit, ex delicto adest etiam defectus lenitatis, qui ab Episcopis non dispensatur, cum ipsis solum sit concessa potestas dispensandi ex ea parte, qua mutilatio est delictum, non vero qua deficit à significatione lenitatis Christi.

27. Sed facile respondeo, nam Tridentinum, dum cōcedit Episcopis potestatem dispensandi in irregularitatem contractam ex delicto, concedit etiam potestatem dispensandi in irregularitatem ex defectu lenitatis, quæ imbibitur in ipso delicto; si qua tamen illa ibi imbibita sit, quod supra c. 5. §. 6. n. 16. negandum esse, ex probabili sententia diximus, dum docuimus, irregularitatem ex defectu lenitatis, solum contrahi à ministris justitiæ. Ratio autem, quod id etiam concedat, est, quia Tridentinum absolute concedit potestatem dispensandi, irregularitatem ex mutilatione, ut deduximus n. 25. ergo cur tu limitare illam velis; Et quidem, si esset hæc potestas limitanda, Episcopus non posset ipse absolute dispensare in irregularitate ex homicidio casuali occulto, quia in illo semper esset imbibita irregularitas ex defectu lenitatis, & tamen omnes concedimus & vi hujus loci Tridentini eos posse. Adde novum esse cognoscere duas irregularitates ex eodem actu provenientes, ut supra c. 4. §. 5. n. præf. 18. contra Merollam pl. uribus expendimus.

28. Irregularitatem ex voluntaria mutilatione publica non potest Episcopus dispensare, quia id ipsi non conceditur à Trid. Solum in casuali publica posse, non mihi videtur improbabile, licet apud neminem legeam, cum illis tamen limitationibus, quas poscit idem Trid. sess. 14. c. 7. Nam quamvis ibi Tridentinum loquatur de irregularitate ex homicidio casuali publico; tamen idem videtur esse de irregularitate ex mutilatione publica casuali.

Si sit publicus ipse defectus membri mutilati, sed de-
lictum fuerit occultum, potest ab Episcopo dispensari di-
ximus c. 8. §. 3. n. 3.

*Monitio pro Imperatore dispensationis irregularitatis
ex Homicidio.*

39. Adverte, Lector, nequaquam valere, Ita Avila
alios citat p. 7. disp. 6. sect. 5. dub. 3. sed esse subrepticam
dispensationem irregularitatis pro secundo homicidio
commisso, nisi facta sit mentio de dispensatione data
pro primo. Rationem hujus doctrinae habuisti à me su-
pra satis, l. 8. tr. 2. de matr. c. 8. §. 2.

Quid si quem occidi, erat Sacerdos, vel Religiosus,
vel Pater, &c.

Respondeo, de his, cum pertineant ad tractationem
de Dispensationibus satis sit, si innuam, te ea videre pos-
se apud Pyrrhum Contrad. lib. 5. de Disp. cap. 1. qui recte
advertit, in petitione Dispensationis irregularitatis ex
homicidio omnes ipsius homicidii qualitates esse pror-
sus exprimendas.

§. XVIII. Quid possit Commissarius Cruciatæ quoad
Dispensationem irregularitatis prædictæ, in
& aliarum.

*Et remissivè, quid possit ipsa Bulla, & Prælati
Regulares.*

1. Commissario Cruciatæ his verbis conceditur
Potestas dispensandi irregularitates quasdam in
Bulla, apud Ludovicum à Cruce initio expositionis Bul-
læ. Et, qui Commissarius deputatur, datur facultas dispen-
sandi, & componendi super irregularitate cum his, qui,
quisque censuris Ecclesiasticis legati, Missas, & alia Di-
vina Officia, non tamen in contemptum Clavium, celebra-
runt, seu alias se illis immiscuerunt.

2. Et super alia qualibet irregularitate (præter quam
ratione homicidii voluntarii, ac Simonia, vel Apostasia à
fide, aut Hæresis, vel propter malam Ordinum susceptio-
nem contractam cum retentione Beneficiorum, & fructuum
in eis perceptorum, & infamia, ac inhabilitatis exinde pro-
venientis, abolitione, & executionis Ordinum non male sus-
ceptorum restitutione. Hactenus Bulla, cujus minutorum
explicationem lege apud Bardi, in Bull. Cruc. p. 3. tract. 2.
præf. 4. alioque ab eodem citatos.

3. Quid autem possit confessorius electus ab eo, qui
Bullam Cruciatæ accipit, diximus latè sup. in tr. de casti-
bus reserv. c. 23. à n. 21.

4. Denique quoad Religiosos, vel loquimur de Præ-
latis, & Confessoribus Regularibus comparatione Sæcu-
larium, & aio, saltè pro praxi, tenendum esse, nullam
eos habere potestatem in dispensanda irregularitate
quacunque, quicquid aliqui dicant apud Dianam p. 17.
tractat. 4. resol. 3. quos ipse merito non sequitur: est
idem Diana part. 11. tractat. 2. resol. 26. sine Ver. etiam
tract. 6. resol. 4. concedere illis aliquid videatur, &
esto multa benigniora concedat, immò pluribus con-
tendat Bruno de Privileg. Regular. tractat. 5. proportion. 1.
capitul. 1.

Vel loquimur de iisdem Prælati in ordine ad suos
Subditos, & aio, quemlibet ex his sua debere Privile-
gia consulere, eorumque limitationes, si adsint, quæ
videre possunt apud Castropal. de censur. disput. 6. p. 11.
Lezana Ver. Irregular. Comp. Privileg. Societ. Ver. dispen-
satio à numer. 2. Donat. tractat. 5. questio. Regul. 36. &
tract. 11. quest. 9. Diana p. 11. tract. 2. à ref. 1. usque ad 30.
Bruno loc. cit. tract. 4.

CAPVT XVI.

De Irregularitate ex Bigamia.

§. I. Premittitur quid, & quæplex sit
Bigamia.

1. I dicuntur, toto tit. de Bigam. non ordinandis & pla-
ra in dist. 24. propriè Bigami, qui, cum sua biga-
ti duo, vel plura valida matrimonialia localliter con-
xerunt, & consummatum (in quo consistit, Matrimo-
nium esse consummatum lib. 8. de matrim. tract. 5. cap. 1.
diximus.) Neque ergo sola sponsalia, vel sola Matrimo-
nia tantummodo rata propriam Bigamiam constituent,
tunc enim propriè ea constituitur, quando quis dicitur
carnem suam in plures: Cujus rei ratio alia non est, nisi
quia congruum visum fuit Ecclesiæ, ut sicut ipsa Ecce-
lesia unica Sponsa est Christi, ita ejusdem Mulier non
dividerent carnem suam in plures uxores, si autem di-
derent, essent irregulares irregularitate, quam Sacra-
mentum C. deorsum de Bigamis, vocant ex defectu Sacra-
menti, id est ex defectu significationis, seu hujus deter-
minatæ rei Sacra, id est unice conjunctionis Sacra, seu
Spiritalis Christi cum Ecclesia.

Potè in universum Bigamia in tres distinguitur clas-
ses. In veram, quæ est, quam n. præced. diximus. In inter-
pretativam, quæ est illa, quæ afficitur, qui Matrimonium
contraxit, consummâtque cum Vidua, vel cum vidua
ab alio, vel cognoscit suam uxorem, quæ cum aliquo
adulteravit. In similitudinariam, quæ est, quando quis
post solemne Castitatis Votum in aliqui Religione
contrahit Matrimonium cum quacunque, etiam virgi-
ne.

§. II. Bigami sunt irregulares.

1. Bigamos ergo sive verè, sive interpretativè, sive
similitudinariè ab Ordinibus recipendis elio-
pellendos, atque adeo irregulares esse, nimis est in
manifestum, tot. Tit. de Bigamis, & passim DD.

Et quidem potest quis propter Bigamiam officii plu-
ribus irregularitatibus specie diversis, ut si sit Bigamus
ex vera, si ex interpretativa, si ex similitudinaria, &c.
atque has esse omnino speciatim explicandas, si fuerit
earum dispensationem petas, certum sit, ut universaliter
aliquanto inferius cap. 23. num. 18. adnotabo. A dicitur
tamen si quis una Bigamix specie laboret, sed ex multis
actibus solum numero distinctis, contraxerit v. g. duas,
quatuor, plures nuptias, adverte, inquam, hanc causam
dumtaxat irregularitatem incurrisse: Sicuti unum con-
traxit affinitatem cum Maria v. g. ille, qui cum ejus lo-
ro multas, repetitâque copulas habuit. Lege Sacerdos,
aliosque citatos à Diana part. 11. tract. 6. resol. 44. cui
tè multum Sapientium schola debet ob varietatem sen-
tentiarum, quas eruditè in lucem eduxit à Theologia
expendendas.

2. Manifestum item est, eisdem Bigamos privari
Ordinum receptorum.

3. Manifestum est denique, eisdem, post incursam
Bigamiam, nullum posse acquirere Beneficium Ecclesi-
asticum.

4. Quæres: Ordinatus, cui superveniat Bigamia, quæ
detne privilegio fori, & Canonis?

Respondeo, sub necessaria distinctione, Ordinatus in
Sacris nullum Clericale privilegium amittit, ut rectè
notat Sayr. loc. cit. num. 1. At Ordinatus in Minoribus
utroque prædicto privilegio privatur, immò iisdem Ordi-
natis in Minoribus, si ipsi evadant Bigami, sub excom-
municatione ferenda prohibetur delatio habitus, &
confusuræ Clericalis, Clericalis, inquam, nam, si quis Biga-
mus fiat Religiosus conversus, poterit ferre habitum
imò, & confuram Religionis, ac superpellicum, si in